

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково –
педагогічної роботи
Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Політична економія. Загальні закономірності економічного розвитку.

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність (напрямок) економіка

спеціалізація економічна теорія та економічна політика

факультет економічний

2018 / 2019 навчальний рік

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Політична економія. Загальні закономірності економічного розвитку” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності (напряму) «економіка» спеціалізації «економічна теорія та економічна політика».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань про закони функціонування і розвитку економічних систем, діяльність економічних суб'єктів, спрямовану на ефективне господарювання в умовах обмежених ресурсів з метою задоволення своїх потреб.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є внутрішні закономірності розвитку економічних систем і зовнішні форми їх прояву.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

- з'ясування сутності економічних процесів та форм їх прояву на різних етапах розвитку суспільства;
- ознайомлення студентів з підходами різних наукових шкіл до розуміння розвитку економічних процесів;
- з'ясування суті і характерних рис дії економічних законів і механізму використання їх людьми в процесі господарської діяльності;
- розкриття закономірностей розвитку економічних систем та діалектики взаємозв'язку структурних елементів.

1.3. Кількість кредитів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 7 кредитів ECTS.

1.4. Загальна кількість годин. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин ECTS.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
48 год.	
Практичні, семінарські заняття	
48 год.	год.
Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
114 год.	год.
Індивідуальні завдання	
	год.

1.6. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- предмет, структуру, функції економічної теорії, місце політичної економії в системі економічних наук;
- зміст економічних категорій та законів, їх практичне значення;
- принципи та методи економічного аналізу;
- етапи розвитку економічної теорії;
- характер, структуру та історичні форми організації суспільного виробництва;
- підходи та критерії до періодизації суспільного розвитку;
- логіку розвитку економічних систем;
- особливості та закономірності функціонування сучасних економічних систем.

Вміти:

- розкривати зміст економічних категорій та законів;
- оперувати методами економічного аналізу в дослідженнях процесів та явищ економічного життя суспільства;
- визначати сутність та структуру суспільного виробництва, досліджувати еволюцію форм його організації;
- порівнювати різні типи економічних систем, структуру та механізми їх функціонування;
- збирати, аналізувати та узагальнювати статистичні та інші фактичні матеріали;
- обговорювати дискусійні питання.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Політична економія як наука

Тема 1. Вступ до курсу «Політична економія».

Тема 2. Зародження і розвиток економічної теорії.

Тема 3. Предмет, структура та функції економічної теорії. Місце політичної економії в системі економічних наук.

Тема 4. Принципи та методи економічного аналізу.

Тема 5. Продукт та характер праці.

Тема 6. Розвиток форм обміну.

Розділ 2. Суспільне виробництво: сутність, цілі та фактори.

Тема 7. Власність та економічна влада

Тема 8. Процес виробництва: фактори, сутність, цілі.

Тема 9. Економічний розвиток: рушійні сили та ступені розвитку.

Тема 10. Основні риси ринкової економіки.

Тема 11. Капітал: процес виробництва.

Тема 12. Форми прояву капіталу в русі.

Тема 13. Основні риси адміністративно – командної економіки.

Тема 14. Змішана економіка.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.												
<i>Політична економія як наука</i>												
Теми 1-6	104	24	24			56						
Разом за розділом 1	104	24	24			56						
Розділ 2. Суспільне виробництво: сутність, цілі та фактори.												
Теми 7-12	106	24	24			58						
Разом за розділом 2	106	24	24			58						
Усього годин	210	48	48			114						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Політична економія. Загальні закономірності економічного розвитку». Проблема початку в науці	4
2	Етапи розвитку економічної теорії	4
3	Предмет, структура та функції економічної теорії. Місце політичної економії в системі економічних наук	4
4	Метод сходження від абстрактного до конкретного	4
5	Продукт та характер праці	4
6	Логіко – історична схема розвитку форм обміну	4

7	Економічний зміст відносин власності	4
8	Сутність процесу виробництва	4
9	Основні критерії економічного розвитку	4
10	Основні риси ринкової економіки	2
11	Капітал: процес виробництва.	2
12	Форми прояву капіталу в русі.	2
13	Основні риси адміністративно – командної економіки	2
14	Змішана економіка. Порівняльна характеристика економічних систем	4
	Разом	48

5. Завдання для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Місце політекономії в підготовці сучасних фахівців	6
2	Видатні економісти минулого та сучасності	8
3	Нобелівські лауреати з економіки	8
4	Сучасні школи і напрямки економічної теорії	10
5	Потреби і ресурси. Ефективність використання ресурсів	8
6	Класифікація методів економічного дослідження	8
7	Сутність та функції грошей	8
8	Система економічних відносин та її структура	6
9	Особливості розвитку відносин власності в Україні	6
10	Сукупний продукт та проблема його оцінки	6
11	Показники ефективності економіки	6
12	Циклічний характер економічного розвитку	6

13	Формування і розвиток сучасних економічних систем	6
14	Особливості формування ціни й обсягу виробництва на прикладі різних ринкових структур	6
15	Капітал як фундаментальна категорія ринкової економіки	6
16	Перехід до ринку й особливості трансформаційної економіки	6
17	Еволюція поглядів на роль держави в економічному житті	4
	Всього	114

6. Індивідуальні завдання

7. Методи контролю

1. Усне опитування на семінарських заняттях;
2. розв'язання задач з політекономії на практичних заняттях, перевірка самостійного рішення задач;
3. перевірка письмових модульних контрольних робіт;
4. слухання доповідей за темами рефератів;
5. екзамен

8. Схема нарахування балів

Загальна сума	1-й модуль	2-й модуль	екзамен
90-100	27-30	27-30	36-40
70-89	21-26	21-26	28-37
50-69	15-20	15-20	20-29

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Ажнюк М.О. Основи економічної теорії : навчальний посібник / Микола Олександрович Ажнюк, Олександр Самійлович Передрій . – Київ: Знання, 2008 . – 365 с.
2. Базилевич В.Д. Історія економічних учень: у 2 ч. Ч.2 : підручник для вузів / Надія Іванівна Гражевська, Тетяна Вікторівна Гайдай, П.М. Леоненко ; За ред. Віктор Дмитрович Базилевич . – 2-е вид. Київ: Знання, 2005 . – 567 с.
3. Базилевич В.Д. Економічна теорія. Політекономія. Практикум: навчальний посібник / За ред. Віктор Дмитрович Базилевич . - Київ: Знання, 2013. – 494 с.
4. Бутук А. И. Экономическая теория : Учеб. пособие / Александр Ильич Бутук . – 2-е изд., перераб.и доп . – Київ: ВІКАР, 2003. – 668 с.
5. Ватаманюк З. Вступ до економічної теорії: підручник / Ред. З. Ватаманюк . – 3-тє вид., доп. – Львів: Новий Світ-2000, 2015 . – 501 с.
6. Воробйов Є.М. Економічна теорія : посібник для вузів / Євген Михайлович Воробйов, Андрій Андрійович Гриценко, Володимир Миколайович Лісовицький, Володимир Михайлович Соколов . – Киев; Харьков : Корвін, 2001.–703с.
7. Гриценко А.А. Развитие форм обмена, стоимости и денег / Андрей Андреевич Гриценко . – Харків: Основа, 2005 . – 187 с.

8. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії : навчальний посібник / Степан Данилович Дзюбик, Ольга Степанівна Ривак . – Київ : Знання, 2008 . – 491 с.
9. Довбенко М.В. Видатні незнайомці (наукові ідеї, здобутки та життя економістів лауреатів Нобелівської премії) / Михайло Володимирович Довбенко. – Київ, 2000 . – 319 с.
10. Лудченко А.А. Основы научных исследований. Учебное пособие/ Лудченко А.А. Лудченко Я.А., Примак Т.А. - Киев, 2001.
11. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика.- М., 1992.- Т. 1. Ч.4. Гл.21.-Т.2. 4.6. Гл.41.
12. Маркс К. Капитал. Гл. 1,2,3 // Маркс К., Энгельс Ф. Соч.-2-е изд.- Т.23.
13. Мочерний С.В. Політична економія : навчальний посібник / Степан Васильович Мочерний, Ярослава Степанівна Мочерна . – 2-е вид., випр. і доп. – Київ: Знання, 2007 . – 684 с, Т.1., Т.2., Т.3.3.
14. Орехівський, Григорій Анастасійович. Політекономія : навчальний посібник для вузів / Григорій Анастасійович Орехівський . – Харків: Каравела, 2008 . – 295 с.: табл. – (Вища освіта в Україні) . - Бібліогр.: с.287-292, Т.4.
15. Петруня Ю.Е. Основы экономической теории : учебное пособие / Юрий Евгеньевич Петруня, Анатолий Александрович Задоя . – 5-е изд. – Київ: Знання, 2011 . – 359 с.
16. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія : навчальний посібник для вузів / Анатолій Васильович Сірко . – Київ : ЦУЛ, 2014 . – 414 с.
17. Тарасевич В.М. Економічна теорія. Політекономія : підручник / Олена Юріївна Бобровська, Олександр Васильович Давидов, Віктор Федорович Донченко, Валентина Костянтинівна Лебедева ; За ред. Віктор Миколайович Тарасевич . – Київ : Знання, 2012 . – 206 с.
18. Юрій С.І. Економічна теорія: політична економія : підручник для вузів / Іван Васильович Буян, Роман Михайлович Березюк, Валерій Іванович

Бобко, Михайло Миколайович Вербінський, Тетяна Іванівна Вергелес; За заг. ред. Сергій Ілліч Юрій . – Київ : Кондор, 2009 . – 600 с.

Допоміжна література

1. Гриценко А.А. Політична економія розділено – спільного світу: історія і сучасність // Економічна теорія. - 2015. - № 3. - С. 14-29
2. Зверяков М. І. Про зміну предмета і методу політичної економії/ М. І. Зверяков // Економічна теорія. - 2015. - № 4. - С. 5-11
3. Корнаи Я. Социалистическая система. Политическая экономия коммунизма.- С., 2000.
4. Пороховський А. О. Політична економія: виклики часу // Економічна теорія. - 2007. - № 4. - С. 3-18
5. Тарасевич В. М. Політична економія: ім'я власне, широкий смисл і предметний простір // Економічна теорія. - 2012. - № 1. - С. 21-34
6. Чухно А. А. Предмет економічної теорії // Економічна теорія. - 2009. - № 2. - С. 5-15

Методичне забезпечення

- 1.Экономическая теория. Методическое пособие. Гриценко А.А., Ким М.Н., Тютюнникова С.В., Давыдова И.А., Чатченко Т.В. – Харьков, 2008
2. Список тем докладів.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Питання для підготовки до іспиту.
5. Індивідуальні модульні завдання.
6. Екзаменаційні білети.
7. Дистанційний курс.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Бібліотечний фонд кафедри, факультету та університету, інші наукові бібліотеки:

- сайт Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В. Н. Каразіна. Режим доступу: [<http://www-library.univer.kharkov.ua>]

- сайт Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка. Режим доступу: [korolenko.kharkov.com].

2. Сайт державного комітету статистики України. Режим доступу: [<http://www.ukrstat.gov.ua/>].

3. Сайти періодичних видань з економіки.

4. Електронні підручники.